

DRŽAVNO TOZIŠČE

Došlo 18. II. 1931

oštnina plačana v gotovini.

1931

krat,

prilog.

LETO VII.

ZADRVGAR.

G · L · A · S · I · L · O · N · A ·

B · A · V · L · J · A · L · N · Σ

Z · A · D · R · V · G · Σ · V · S ·

L · V · Ž · B · Σ · N · C · Σ · V ·

D · R · Ž · A · V · N · I · H

Ž · Σ · L · Σ · Z · N · I · C

L J V B L J A N A VII.

S.

R.

80 letnica prvega predsednika naše zadruge

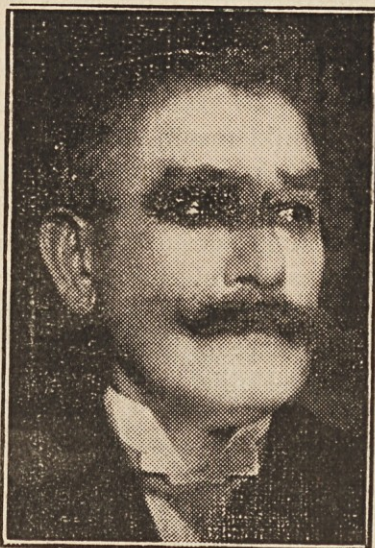
Dne 4. februarja t. l. je praznoval naš član g. Wrischer Matija, upokojeni nadzornik državnih železnic, 80letnico v krogu svoje družine.

Slavljenec je eden izmed najstarejših slovenskih železničarjev in za služi, da se ga mi slovenski železničarji ob njegovi 80letnici z ljubeznijo in ponosom spominjamo. Kajti malo je železničarjev, ki bi dosegli tako starost, ker je železniška služba tako naporna in tako izčrpa duševne in telesne sile vsakega uslužbenca, da malokateri dočaka visoko starost.

Slavljenec se je rodil 4. febr. 1851. v

slovenski uradniki in načelniki postaj širom Slovenije bele vrane. Poleg tega so imeli težko stališče, ako so količkaj pokazali, da so rojeni Slovenci in da hočejo to tudi ostati. G. Wrischer je povsod nastopal kot sin slovenske matere in se je osobito v Pazinu udejstvoval v društvenem in narodnem življenju. Čitalnica v Pazinu je bila ono torišče, od koder so slovenski in hrvaški rodoljubi vzbujali naš istrski narod k novemu življenju.

G. Wrischer je kot železniški uradnik, predstojnik in človek vedno in povsod nastopal tako, da so ga spoštovali njegovi prideljenci in predpostavljeni. Spoštovali pa so ga tudi vsi oni izven našega stanu, s kate-

Laškem ter je po končani realki v Mariboru leta 1870. vstopil v železniško službo na Zidanem mostu, od koder je bil prestavljen v Divačo, pozneje v Rubijo, od tja pa za načelnika v Prosek. Iz Proseka je bil prestavljen za načelnika v Pingvente in od tja v Pazin, kjer je bil načelnik postaje skozi 32 let. V tistih časih so bili

rimi je prišel službeno ali pa družabno v dotik. Življensko družico si je izbral iz Rubije in tudi v družinskem življenju bil vzor moža in očeta. 13 otrok živi in sleherni oni slovenski železničar, ki je mož in oče, ve, kaj se pravi vzgojiti večje število otrok. Tukaj ravno ostane slavljenec svetel vzgled vsem slovenskim in jugoslovanskim železničarjem, kajti vzgojil je vseh 13 otrok dobro; vsi so študirali, da bi se usposobili za dobro in pravilno življenje. Malo je onih železničarjev med nami, ki bi svojim otrokom mogli zapustiti bogastva, zato je toliko bolj vredno pohvale in občudovanja prizadevanje družinskega očeta, ki je svojim otrokom dal z žrtvami in trudom dobro vzgojo duha, ki je in ostane najboljša dota za vsakega človeka.

L. 1923., po 53 letih aktivne železniške službe, je bil g. nadzornik upokojen po starih predpisih. Če je kdo zaslužil, da se prevede na nov zakon, potem je bil eden prvih g. Wrischer!

Ko so se slovenski državni železničarji pri ustanavljanju naše Nabavljalne zadruge v Šiški ozirali po svojih tovariših in iskali tovariša in človeka, ki bi prevzel predsedstvo v odboru, so se odločili to mesto ponuditi slavljenecu, ki ga je prevzel in z vsemi svojimi močmi pomagal prvim slovenskim zadružnim pionirjem med slovenskimi železničarji orati ledino na zadružnem polju!

Ni naš namen, da bi o priliki raznih slavljenj na dolgo in široko opisovali razna dela, vendar lahko in s ponosom v svojem imenu in v imenu vseh pravih slovenskih železničarjev izjavljamo, da smo v slavljenecu g. Wrischerju spoznali, poznali in spoštovali dobrega tovariša in dobrega človeka in da je stan slovenskih železničarjev nanj ponosen! Pridružujemo se vsem njegovim častilcem ter mu v svojem imenu in v imenu vsega našega članstva prav iskreno in pristrčno častitamo in kličemo: Tovariš in zadrugar Wrischer Matija, ostani nam zdrav in čil še dolga, dolga leta!

Velik uspeh zadružne ideje na Češkoslovaškem

Na Češkoslovaškem nameravajo ustanoviti ministrstvo za prehrano, katero bi imelo nalogo, proučevati produkcijo in promet dnevnega konzuma, kretanje cen za živila, predvsem pa ščititi konzumente pred draginjo in nesolidno trgovino. Ministrstvo za prehrano bi imelo v vprašanih prehrane vpliv na ostala ministrstva in bi se morale trgovske pogodbe ter carinska politika izvajati samo v sporazumu z ministrstvom za prehrano.

Kdo tvori ministrstvo za prehrano? To ministrstvo bi tvorila v temelju nekaka zbornica konzumentov, konzumente pa naj bi predstavljale po sedanjem projektu zakona samo nabavljalne zadruge, oz. njih predstavniki.

Sicer je bilo koncem leta 1927. na Češkem samo 773.000 članov v raznih nabavljalnih zadrugah ter je znašal njih promet cca. 2 milijardi Kč,

kar je malenkost v primeri s celotnim konzumom življenjskih potrebščin na Češkoslovaškem.

Toda zdi se, da stavlja češkoslovaška vlada največ nade na združništvo in je tedaj poverila nabavljalnim zadrugam, da sodelujejo po svojih zastopnikih v zbornici za prehrano pri reševanju važnih problemov prehrane.

Zelo važne bodo te zbornice radi sodelovanja pri sklepanju trgovinskih pogodb, ker je gotovo, da bodo zadruge zastopale predvsem široko-grudno trgovsko stališče, ki ne pozna egoističnih motivov. Tedaj bo morda zavladal popolnoma nov duh pri sklepanju trgovinskih pogodb.

To je projekt zakona in je mogoče, da bo prišlo do realizacije tega zakona. Prepričani smo, da bo tak zakon samo koristil vsemu človeštvu in posebno državam, ki vodijo nekako medsebojno carinsko vojno.

Prav in pravično je na drugi strani, da se tudi konzumenti zganejo, in da so kot konzumenti zastopani v vladi, kjer se sestavljajo razni zakoni in pogodbe in kjer se potem reže za konzumenta kruh. Skoro vse panoge gospodarskega življenja imajo svoja ministrstva ali zbornice, tako imamo trgovsko zbornico, delavsko zbornico, ministrstvo trgovine, ministrstvo za kmetijstvo itd., vsak stan ščiti svoje interese, samo konzumenta kot takega se nikjer ne sliši in nikamor ne povabi na debato, kadar gre za njegove interese.

Pomembno je še dejstvo, da se smatrajo za predstavnike konzumentov ravno predstavniki nabavljalnih zadrug.

KAKO RAVNAMO Z MEDOM?

Med ali strd spada med ona važna živila, katerih ne bi smeli pogrešati pri prav nobeni družini, saj vsebuje posebno veliko hranilnih snovi in je poleg tega zelo zdravilen, pa prav poceni; le žal, da pretežna večina naših konzumentov tega ne ve, ali pa noče upoštevati ter trosi denar za vse mogoče stvari, ki ji večkrat tudi škodujejo.

O kemičnih sestavinah, zdravilni moči in deloma tudi o redilnosti medu smo v našem listu že govorili; danes pride na vrsto način pridobivanja ter ravnanja z medom, in sicer z namenom, da se naši odjemalci poučijo o kvaliteti in uporabi tega blaga.

Med, ki so ga čebele nanosile v satje prve dni po paši še ni za rabo, ker še ni dozorjen. Ko so namreč čebele zalile vse celice satja, začno med pokrivati s tenko voščeno lupino. Kadar sta pokrita najmanj dve tretjini vsega medu v satju, počakaj še kakih 14 dni in tedaj imaš dobro dozorjen med, ki je dovolj gost ter izvrstne kvalitete, tako da se drži, kolikor časa hočeš, če ž njim prav ravnaš.

Preden začne čebelar točiti med, izvleče iz posameznih panjev sat za satom in omete sproti vse čebele nazaj v panj. Satje odnaša na to v dobro zaprt prostor, odkriva s posebnimi vilicami med in vtika po tri satove v trčalo. Trčalo parkrat dobro zasuše in med se cedi po obodu na dnu trčala, od tam pa izteka pri pipi skozi dvojno, gosto sito v posodo. Ko je posoda polna, jo postavi na stran in pusti več dni v miru, da se med dobro izčisti. Med se čisti vedno navzgor tako, da se napravi na površini pena, ki se posname. Nato se posodo dobro, če mogoče, hermetično zapre in postavi v hladen, suh in zračen prostor. Tako pridelan dobro dozorjen med je lepo čist in kvalitativno najboljši.

Med mora biti torej dobro dozorel, to je gost, da komaj teče, dokler ne kandira; ne sme biti redek, kakor juha, mora biti čist, brez drobcev satja ali smeti, tako da je prozoren kakor olje, če ga točiš.

Za med je najboljša pločevinasta posoda, tako zvana kanta, in sicer iz bele pločevine, to je tanko pocinjena železna pločevina; nikdar pa ne sme biti pocinkana. V pocinkani posodi se začne med razkrajati, ker pride v stik s cinkom in postane črn ter strupen.

Prostor, kjer shranjujemo med, mora biti suh, hladen in zračen. Med ima namreč slabo lastnost, da vsrkava vlago; v vlažnih lokalih se začne na zgornji površini razkrajati, nekako vreti, po vrhu nastane neka umazana penasta tekočina in med je skisan.

Kakšne vrste medu pa pridelujejo naši čebelarji? Pri nas pridelujejo cvetlični, hojev in smrekov med, ajdov in kostanjev, v nekaterih krajih tudi nekaj akacijevega, žajbeljevega in lipovega medu. Če se pa čebele pasejo po visokih gorah Gorenjske, pa pravijo, da imaš planinski med.

Cvetlični med je bolj svetel, lepe barve in dobro diši, zato ga imajo ljudje tudi posebno radi, ima pa manj mineralnih snovi kot temni med; naš domač cvetlični med je navadno temnejše barve, ker je malo mešan s smrekovim medom, ravno zato pa je bolj redilen in zdravilen, ker vsebuje več mineralnih in dušičnatih snovi. Temen cvetlični med je tudi zanesljivejši glede pristnosti. V mnogih krajih, kjer so tovarne za sladkor, pokladajo čebelam sladkorni sirup, katerega čebele nanosijo v satje. Čebelarji to iztočijo in prodajajo kot lep, svetel cvetlični med, v resnici je pa le manj vreden trsni sladkor. Zato je banaški med večkrat dvomljive kakovosti.

Hojev in smrekov med je zelo temne barve, včasih celo temnejši kot ajdovec, ima precej redilnih snovi in se dobro drži.

Ajdov med je tudi zelo temne barve, bolj redek kot hojev in posebno prijetno diši; zato je priljubljen za potice. Prav lahko se pozna kandiran ajdovec, ki je vedno bolj zrnčast, medtem ko vsebuje cvetlični ali hojev med bolj fine kristalčke in je gost kakor testo.

Kostanjev med je bolj svetel kakor hojev, po okusu pa malo grenak, ker vsebuje precej tanina; sicer je pa kostanjev med zelo redilen.

Akacijev med je od vseh naših domačih vrst medu najbolj svetel in zelo redek, tako da izgleda skoraj kakor voda. Žajbeljev med je svetlordečkaste barve in lepo diši; lipov mu je podoben.

Pri nakupu medu boš torej preizkušal barvo, vonj in okus, če hočeš ugotoviti, kake vrste med se ti ponuja; seveda je treba pri tem precej prakse.

Kako boš pa ugotovil, če je med pristen ali ponarejen? Vsak pristen, nepretopljen med se strdi ali kandira v par mesecih in to je najboljši dokaz pristne, naravne robe. Še boljši dokaz pristnosti pa je, če dobiš med v satju. Prav posebno delikaten in okusen je med v novem satju, tako zvani deviški med.

Kandiran med lahko pretopiš, pa bo postal tekoč, a kvaliteta pri tem ne trpi, če z njim prav ravnaš. Napolni torej primerno posodo z vodo, v to posodo deni posodo z kandiranim medom; dno posode z medom podloži s koščkom opeke, da se ne bo dotikalo posode, napolnjene z vodo, potem zakuri pod posodo in glej, da se ti segreje voda do 60° C in da pri tej temperaturi ostane. V nekaj urah se ti med lepo pretopi in ostane tekoč. Če se med ne pretopi dobro, če torej sladkorni kristalčki ostanejo trdi, med zopet kandira in treba ga je vnovič greti. Pazi, da se med ne segreje preveč, ker prav rad skipi, zgubi svoje dišavne snovi in dobi posebno neprijeten duh. Ko se med dobro pretopi, vzemi ga iz vode in postavi na hladno in suho, da se ohladi. V 24 urah se med dobro ohladi in napravi po vrhu belo peno, katero lepo posnemi in posodo dobro zapri.

Ravnajmo torej z medom na popisani način in užitek ne bo izostal.

F. B.

ZA SMEH.

Iz trgovine.

Gospa izbira jabolka, izbira in prebira; trgovec sit tega izbiranja, reče:

»Milostljiva, škoda, da niste bili vi Eva, naša prva mati.«

»Zakaj?«

»Kakor vidim, se vi v raju ne bi mogli odločiti za nobeno jabolko in — bili bi obvarovani izvirnega greha.«

Na naših kmetijah vladajo glede nastanitve perutnine žalibog še prav žalostne razmere in vsled tega tudi do danes naše perutninarstvo ni doseglo one višine, ki bi jo očigled vseh predpogojev lahko doseglo. Perutnina je nastanjena v temnih, zadohljenih in vlažnih prostorih, čestokrat v hlevih, kar pa nikakor ni primerno in koristno za pametno in racionalno perutninarstvo, od katerega bi se moglo pričakovati pravilnega rezultata. Posledica tega je, da produkcija jaje in mesa ni taka, kakor tam, kjer so z umnim in smotrenim gojenjem perutnine dosegli lepe uspehe ravno v malem gospodarstvu.

Potrebo domačega trga krije naše perutninarstvo samo in celo izvažajo v inozemstvo, bi pa lahko pri oddaji tega blaga dosegli lepe rezultate, ako bi posvečali pravilni reji perutnine nekoliko več pažnje, kar bi se dalo doseči z malimi stroški in nekaj dobre volje. Pred vsem je potrebna pravilna in smotrena nastanitev perutnine. Privoščiti moramo živalim, posebno kuram, staje, v katerih se počutijo dobro, brskajo in jim je mogoče nesti tudi pozimi. Zrak, svetloba in solnce so predpogoj za uspešno rejo perutnine. Ravno pozimi, ko so živali vezane na stajo in so dnevi kratki, moramo izkoristiti dan in vsak solnčni žarek. Mnogo svežega zraka rabijo kokoši, kajti poraba zraka je pri kokoših vsled 13krat večjih pljuč v primeri s človekom izredno velika. Pri stajah mora biti preskrbljeno za dobro ventilacijo in izmenjavo dobrega zraka, pri čemur se mora pa skrbeti, da v stajah ni prepiha, ker bi se živali prehladile in bi bolele. Stene staje morajo biti brez špranj in istotako vrata in okna, ki se morajo dosti dobro zapirati. Največje važnosti za kokoši pa je brskališče v stajah, kjer najdejo potrebno v slučaju slabega vremena in pozimi. Kurnik mora odgovarjati številu živali in istotako grede, gnezda in krmilne naprave. Posebno se mora paziti, da so krmilne in napajalne naprave res čiste. Vsem perutninarjem priporočamo, kadar grade staje, da niso preozko-srčni in grade res staje, ki bodo odgovarjale, in da bo ustrezno vsem pogojem, kakor smo omenili. Ako bomo zadovoljili potrebe v tem pogledu, bomo lahko računali, da bomo odgojili tako perutnino, od katere bomo imeli koristi in bo naše delo res nagrajeno.

J. S.

Najbolj pekoče so one solze, ki na znotraj teko. (Ivan Cankar.)

Požar v hiši

Prisotnost duha je neprecenljiva lastnost, le žalibog nas tako rada zapusti ravno takrat, ko bi jo najbolj potrebovali, recimo, kadar nastane požar v hiši ali stanovanju. Neverjetne stvari se dogajajo, kadar nepričakovano klic »gori! gori!« zbeга gospodinjo. Preplašena beži s kako malenkostjo, ki ji je bila slučajno pri roki, iz hiše, pusti vse dragocenosti in primerilo se je celo, da je zapustila v gorečem stanovanju otroke. V takih slučajih ne moremo torej računati s hladnokrvnostjo, ki je predpogoj prisotnosti duha in ravno radi tega je potrebno, da smo pripravljeni tudi na slučaje požara.

Ako začutiš v hiši vonj po ognju in dimu, zasleduj ognjišče tega, dokler ga ne najdeš. Ako se iz kake sobe vali dim, se splazi po tleh v sobo, vzemi s seboj mokro ruto in jo tišči na usta in nos, če je pa dima mnogo, se zavij v mokro rjuho, da se obvaruješ opeklin po telesu. Odpri okno, da se razkadi, pazi pa, da ne odpiraš vrat na široko, da ne nastane preprih in ne začne goreti s plamenom. Vrata pusti zaprta, tudi če bi že gorelo s plamenom. Nesmiselno je reševanje stvari, ki ti ravno pridejo pod roko, pač pa reši dragocenosti in važne stvari, listine in slično, kar ima zate večjo vrednost in pomen. Seveda pa moraš vedeti natančno kje te stvari shranjuješ in predpogoj je, da jih imaš v redu shranjene tako, da jih najdeš brez iskanja, ker umljivo je, da v slučaju požara ni časa za zamudno iskanje. Baš taka pripravljenost na nesrečo, ki nikdar ne praznuje, bo mnogo pripomogla k prisotnosti duha in uspešnemu gašenju nastalega požara. Kako naj se postopa pri gašenju požara je odvisno od tega, kaj gori.

Ako gori petrolej ali špirit vsled prevrnjene svetiljke ali eksplozije, nikdar ne uporabljaj vode, ker s tem požar samo povečaš. Plamen zaduši z vlažnim peskom, mokro prstjo ali mokrim pepelom in le v skrajnem slučaju zaduši ogenj z debelimi mokrimi cunjami in obleko, ki jih položiš na plamen. S krpami in cunjami pa ne tolei po plamenu, ker s tem napravljaš preprih in požar samo povečaš. Ravno tako postopaj, ako se ti vname pod pečjo pod. Nikar ne stopaj na plamen, ker se s tem podajaš v nevarnost, da se vžge obleka na tebi. Gorečo mast pogasiš najprej s kovinastim pokrovom, ki ga povezneš na plamen. Požari zaves izgledajo nevarnejši, kakor pa so v resnici. Vzemi mokro sirkovo metlo in potegni po gorečih zavesah tolikokrat, da je namen dosežen. Ako se vnamejo posamezni deli pohištva, odeje, preproge itd., jih pogasi s polaganjem mokrih cunj. Imej vedno pripravljeno primerno zalogo večjih krp, peska in pepela kot ognjegasno sredstvo. Dobro je, ako tega ne rabiš, je pa neprecenljive vrednosti, ako te doleti nesreča požara.

Hiše, ki so na samem ali so nedostopne za ognjegasce, naj bi si pripravile kot ognjegasno sredstvo v kadeh tekočino, sestojeko iz 20 delov

surovega klorovega kalcija, 5 delov kuhinjske soli in 75 delov vode. S to tekočino se uduši ogenj na ta način, da se napravi nad plamenom, ki smo ga polili s to tekočino, nekaka skorja, ki zaduši ogenj. Na sličen način se gasi tudi z mešanico iz suhega peska in dvojnimi ogljikovimi natroni. Jako priporočljivi so pa vsekakor gasilni avtomatični aparati, ki so predpisani v podjetjih in ki delujejo tudi avtomatično, kadar nastane požar. So sicer precej dragi, toda neprecenljive važnosti in koristi.

Najnevarnejši požar za človeka, ki mu tudi najprej vzame prisotnost duha, je, kadar se vname na njem obleka. Navadno prične tak nesrečnež begati okrog in si ne ve pomoči, dokler se izčrpan ne zgrudi in postane žrtev svoje zbežanosti. Marsikdo bi se v takem primeru rešil sam, ako bi se vrgel na tla in se valjal po tleh ter s tem udušil ogenj. Pomaga se mu uspešno s tem, da se ga zavije v rjuhe, da se s tem onemogoči dostop zraka ognju, ki je, kakor znano, neobhodno potreben gorenju. Ako je goreča obleka pogašena, naj se nesrečneža previdno sleče in preišče naj se morebitne opekline. Pri večjih opeklinah naj se obleko razreže in naj se nesrečneža ne muči s slačenjem obleke. Opekline naj se namaže z oljem, borovim vazelinom, neslano mastjo ali z mešanico apnene vode in lanenega olja. Nikdar pa naj se ne uporablja vode ali krompirjevih rezin. Vsekakor pa je treba iskati nujno in čimprej zdravniške pomoči.

Pred očmi pa naj ima vsakdo, da se požari lažje preprečijo, kakor pogasijo. Evo par opozoritev na primere, ki so bili že večkrat vzrok silnih nesreč. Pri varnostnih merah proti požaru je treba biti dosleden, ker to ne stane nič, a mnogo koristi.

1.) Otroci naj ne dobe v roke vžigalic, niti naj se jim ne dopusti prenašati gorečih svetiljk!

2.) V gorečo ali še razbeljeno svetiljko nikdar ne vlivaj petroleja. Istotako nikdar ne vlivaj špirta v goreč ali neohlajen samovar!

3.) Vžigalic ne shranjuj na peči!

4.) Ne odvrzi goreče vžigalice, cigare ali cigarete!

5.) Ne napravljaj ognja v peči ali štedilniku s prilivanjem petroleja!

6.) Ako čutiš v sobi duh po plinu, ne vžigaj goreče luči, ampak odpri okno, da se prezračí!

7.) Ako plinska luč ugasne, zapri takoj vse peteline, da plin ne uhaja!

8.) Tleči pepel ne meči prej v jame ali zaboje za smeti, dokler ni pepel pogašen!

9.) Lahko gorljivih snovi (petrolej, bencin) ne hrani blizu ognja, ampak v zaprtih posodah na varnem kraju, da ogenj ne more do njih!

10.) Svetiljko ugasni, ko si sten močno privi!

11.) S prižgano svetiljko ne hodi po podstrešju niti ne blizu zaves i. sl.!

Nismo povedali vseh primerov in naj čitatelj vsak sam posveti temu vprašanju nekaj misli in sam si bo znal za svoje razmere najboljše prikrojiti potrebne mere proti nevarnosti požara.

K. D.

Našim zadrugaricam!

Gospod urednik mi je poveril v »Zadrugarju« gospodinjski kotichek. Ker je »kotichek«, ne bo mogel biti velik, skrbela pa bom, da bo dovolj pester in da bo vsaka gospodinja v njem našla nekaj zase.

Dandanes mora biti gospodinja pravi unikum. Pretežna večina naših gospodinj gleda na vsak dinar, pa vendar hoče imeti gospodinjstvo v najlepšem redu, prijazno stanovanje in zadovoljno družino. Zato dela od jutra do večera, da je mož zadovoljen, ko pride iz službe, in da ga takoj minejo vse skrbi in sitnosti, ko stopi čez prag svojega doma.

Ne bom razvijala programa. Ni nam treba lepih besed in programov. Preprost in pristrčen, kakršna mora biti gospodinja, bo tudi »Zadrugarjev« gospodinjski kotichek. Prihajal bo kakor dober prijatelj in svetovalec vsak mesec v vašo hišo. Sprejmite ga tudi ve tako pristrčno kot darilo zadruge, kateri je glavni smoter dobrobit članov.

Za kuhinjo bom skrbela s preizkušenimi recepti. Spomladi vam bom napisala tudi kaj o vrtu in o rožah. Najbolj pa, mislim, bom ustregla zadrugaricam z nasveti za šivanje.

Vedni križi s šiviljami porinejo marsikateri gospodinja v roke škarje in šivanko. Dostikrat prikrojuje po stari obleki ali pa si izposodi bogve kje in kakšne kroje. Če je spretna, se ji marsikaj posreči. Vendar pa ima večina tako narejenih oblek občutne »rane«. Pa ne samo to, često primanjkuje tudi okusa in smisla za obleke. Ogledala sem si bogato in res lepo zalogo manufakture v združni prodajalni. Odločila sem se, da začnem z našimi zadrugaricami na pomlad s šivanjem. Zakaj bi si iz tako lepe zaloge ne delale same tudi lepih oblek. Po vzorcih blaga, ki se dobi v združni prodajalni, vam bom svetovala, katero blago je primerno za to ali ono obleko. Kako lepo je, če je žena oblečena preprosto in okusno. Prilagala vam bom krojno polo, da boste imele kroje kar pri roki. Zadrugarice nameravam razdeliti v dva oddelka. S prvimi, ki še niso šivale, in pa s tistimi, ki sicer šivajo, pa se niso nikjer učile, bom začela od začetka. Vsaka pola bo prinesla na prvi strani na primer: bluzo, krilo, otroško obleko itd., z natančnim opisom dela. Na drugi strani pole bodo pa za spretnejše samo kroji s popisom in naznačbo blaga. Drage zadrugarice prosim, da si nabrusijo škarje, pripravijo šivanke, kajti meseca marca začnemo!

Cek.

ZA SMEH.

Ima vendarle »ona« prav.

»Da se nisi tako obirala, pa ne bi zamudila vlaka!«

»In da nisi ti tako priganjal, pa nama ne bi bilo sedaj treba tako dolgo čakati naslednjega!«

Tisto noč se Albina dolgo ni mogla umiriti. Bila je nenavadno razburjena.

Oče in mati sta takoj, ko je vstopila v sobo, opazila, da ni tako vesela, kakor je navadno prihajala z izletov. Čudila sta se, da je tako molčeča. Mislila sta, da se je moralo na izletu pripetiti nekaj, kar ji ni bilo všeč. Silila in silila sta vanjo, toda izvedeti nista mogla ničesar.

Albina se je zaprla v svojo sobo. Oblečena je sedla na posteljo in začela premišljevati dogodke tistega dne. Vse, prav vse, je v duhu preživela še enkrat. Stanka je videla pred seboj — prav takega, kakor ga je gledala ves dan, samo da je bila njegova podoba sedaj še bolj bleda in še bolj žalostna kakor podnevi. Zdelo se ji je, kakor da še vedno stiska njeno roko in jo hoče poljubljati in kakor da jo prosi nečesa, česar ona še ne razume. Zdelo se ji je, kakor da potihem ponavlja besede, ki jih je govoril čez dan.

»Zakaj sem ga spoznala! Zakaj nisem ostala rajši doma! Srce mi je sedaj tako nemirno kakor še nikoli in me boli, kakor bi slutilo nekaj hudega... Stanko me ima rad, o tem sem prepričana, on me ljubi, to čutim. Toda ali ga ljubim tudi jaz? Ali bi sploh kakega moškega mogla imeti rada jaz, ki sem se norčevala iz svojih prijateljic, če so tekale za fanti okoli, in sem jih navadno imenovala neumne trape? Res je: Stanko je dober, ljubezniv in prijazen. Tako lepo mi ni govoril še nihče nikoli, tolika nežnost mi je bila do sedaj popolnoma neznana. Mati se krega, če ji ni kaj prav. V šoli vpijejo nad mano profesorji. Prijateljice me ne razumejo, me nečejo in ne morejo razumeti, zato pravzaprav nimam nobene prijateljice. Tako je današnje srečanje s Stankom nekaj novega v mojem življenju. Pa vendar mislim, da ga ne ljubim in da ga nikoli ne bi mogla ljubiti... Ali se morda varam? Ali se lažem sama sebi? In zakaj mislim neprestano nanj in samo nanj? Zakaj sta Milica in Nuša rekli, da jima je zopern? Zakaj me je Svetinova Rezika neprestano zbadala in gledala po strani? Zakaj je profesor Janko ves dan tako pazil name? Ali mu morda ni bilo prav, da hodim s Stankom? In kaj naj pomenijo njegove zadnje besede? Govoril jih je tako počasi, razločno in z nekim posebnim poudarkom.

Sunkoma se je dvignila s postelje. Prižgala je luč in stopila k oknu, da si v svežem zraku ohladi razgreto glavo. Dolgo je nemo strmela v tiho noč. Končno se je vendar začela slačiti, da leže k počitku.

Čeprav je bila silno utrujena, vendar še dolgo ni mogla zaspati.

II.

Stanko Petelen je bil železniški uradnik. Takrat je bil nameščen na mali postaji Hrastje na kamniški progi. Ob velikonočnih praznikih je imel nekaj dopusta. Tako je prišel v Ljubljano k svoji materi in tako se je mogel udeležiti onega izleta na Sv. Jošt.

Star je bil 25 let in bogve koliko deklet je reklo, da je lep fant. Njegova visoka, sloka postava, njegovi črni, skrbno počesani lasje, njegove velike, prijazne oči in njegov gosposko blede, vedno gladko obriti obraz je moral res na vsakega napraviti najboljši vtis. Razen tega je bil vedno okusno oblečen. Njegova obleka, ki si jo je dal napraviti pri najboljšem krojaču, je bila vedno kar pretirano zlikana, perilo vedno sveže in čisto. Parfumirani žepni robček je premenjal vsak dan.

Govoril je malo. Njegov glas je bil tih in melanhoničen, kakor bi se skrivala v njem neka pritajena boleost. Bil je dobro vzgojen. Oče mu je že davno umrl, toda njegova mati je z vso ljubeznijo in skrbnostjo vzgajala svoje otroke. S svojim finim, vljudnim nastopom si je hitro osvojil srca vseh, ki so prišli z njim v dotiko. Predstojniki so ga cenili kot vestnega uradnika, napram svojim podložnim pa je bil dober kakor oče svojim otrokom. Tudi v družbi so ga imeli radi. Bil je skromen in ponižen. Nikdar ni silil v ospredje. Vsiljivosti ni poznal.

Očitali pa so mu, da je mehek kot testo, ki ga lahko preoblikuješ, kakor hočeš, da nima nobene lastne volje in da je neodločen ter odvisen od tujih vplivov.

Pri dekletih je imel nenavadno srečo. Vsaka ženska, s katero je malo bolj prijazno govoril, se je takoj zaljubila vanj. Marsikateri deklici je vstrepetalo srce ob njegovem pogledu. Pa tudi sam se je kaj hitro zaljubil, prav tako hitro in prav tako lahko pa je tudi pozabljal. Bil je kakor metuljček, ki leta od cvetke do cvetke. Ko posrka med na prvi, odleti k drugi in od druge zopet na tretjo. Vzljubil je prvo dekle. Mislil je, da jo ima rad, in bil je ves srečen. Ko je videl drugo, se mu je zdelo, da je lepša. Zaljubil se je vanjo, a prvo je pozabil. In bil je zopet srečen. Zatrjeval je sam sebi, da prejšnja ljubezen ni bila resnična. Ko pa se je srečal s tretjo, je pozabil na drugo in tako se je ponavljalo bogve kolikokrat.

V dolgi vrsti njegove ljubezni je stala tudi Svetinova Rezika. Tudi Rezika mu je bila nekaj časa vse na svetu, toda ob izletu na Sv. Jošt je bila tudi ona že med pozabljenimi...

Sedaj je stopila v njegovo življenje Albina.

Tisti večer je bil tudi Stanko zelo razburjen. Tudi on se dolgo ni je mogel umiriti. Najbolj ga je jezilo, da se je moral tako nepričakovano ločiti od Albine. Jezilo ga je to tem bolj, ker sta se baš dogovarjala o prvem sestanku, kjer bi bila nemotena in brez profesorjevega nadzorstva — pa se nista potem nič dogovorila. Ker ni niti tega vedel, kje Albina stanuje, je bil prepričan, da bo samo od slučaja odvisno, če bosta sploh še kedaj

prišla skupaj. Dobro je vedel, da Albina ni tako lahko dostopna, kakor so bile vse druge do zdaj, in da ga ona gotovo ne bo iskala.

»Ta prokleti profesor!« je siknil, ko je zavil po stopnicah proti svojemu stanovanju. »Toda Albina bo moja in mora biti moja, pa naj se vsi postavijo na glavo.«

Morda je Albina uprav s svojim odporom in pa zato, ker je bila vsa povse drugačna kakor deklice, s katerimi je občeval poprej, vzbudila v njegovem srcu čustva, ki so mu bila do sedaj neznana. Zamislil se je več let nazaj. Po vrsti so vstajale pred njim podobe, ki so mu bile nekdanj tako drage, toda vse so zopet izginjale pred Albinino sliko. Zdelo se mu je, kot da so bile vse to samo prijetne sanje, sedaj pa se je naenkrat pojavila pred njim — resnica. In ta resnica mu je bila lepša od najlepših sanj. Do sedaj je bilo vse, kar je imenoval ljubezen, samo na površju, samo v besedah in v mislih, sedaj pa se je preselilo to čustvo v najgloblje globine njegovega bitja. Do sedaj mu je bila zabava in trenutno veselje vse, kar mu je mogla nuditi ženska, tisti dan pa je prvič občutil, da se mu sedaj obeta vse kaj lepšega. Tisti dan se mu ni porodila niti najmanjša grešna misel, ki bi omadeževala njegovo prvo srečanje z nedolžno, nepokvarjeno deklico. Poprej ni nikdar mislil na ženitev, sedaj pa si je že v duhu predstavljal, kako bo lepo in kako bo srečen, ko postane Albina njegova ženka. Da se bo to tudi zgodilo, je bil tisti večer trdno prepričan. Odločil se je, da si hoče pridobiti njeno zaupanje in njeno naklonjenost in da bo storil vse, da postane tudi vreden njene ljubezni.

*

Drugi dan je bil tako lep, kakor da je že prišel maj v deželo, dasi je bilo v resnici šele proti koncu aprila. Albina se je že malo umirila, vendar pa še vedno ni mogla pozabiti dogodkov prejšnjega dne. Še vedno je morala misliti na Stanka, ki se je tako nenadoma in tako nepričakovano pojavil v njenem, do sedaj tako brezskrbnem življenju. In če je misli nanj še tako odganjala, so se ji vračale vedno znova. Na profesorjevo svarilo ni mislila več. Profesorji itak postopajo po trdih in strogih predpisih, duše in srca pa nimajo za dijaka, kakor se splošno zatrjuje, in tega mnenja je bila takrat gotovo tudi Albina.

Oče je zjutraj šel v službo, mati pa jo je pustila v miru in tako se je lahko nemoteno udajala svojemu razmišljanju. Nekajkrat je odprla knjigo, da bi se učila, pa jo je zopet zaprla: do učenja ji ni bilo. Oblekla se je, da bi šla malo na izprehod, pa je zopet rajši ostala doma, kakor bi se bala morebitnega srečanja z njim. Ko jo je končno mati vprašala, kako je bilo vendar na izletu, je tiho in nekam boječe odgovorila:

»Lepo, mama, prav lepo, kakor je vedno na takih izletih!« To pa je bilo tudi vse, kar je mogla tisti dan spraviti iz nje.

Popoldne — že bolj proti večeru — jo je poslala v mesto, da ji prinese neke malenkosti iz prodajalne. Albina ni ugovarjala. Hitro se je oblekla

in šla. Pred pošto se je malo ustavila. Ozrla se je okoli sebe, kakor bi nekoga iskala z očmi, potem pa je šla počasi in zamišljeno po Prešernovi ulici naprej. Nobenega znanega človeka ni srečala. Ko se je bližala Prešernovemu spomeniku, se ji je zazdelo, da nekdo hiti za njo. Ni se upala popolnoma ozreti nazaj, toliko pa je videla, da stopa za njo velik, črno oblečen gospod, ki se ji je zdel čisto neznan.

Že je hotela zaviti v stransko ulico, ko se ustavi njen zasledovalec pred njo, jo prijazno pozdravi in pravi:

»Hvala Bogu, gospodična Albina, da sem vas končno vendarle izsledil. Ves dan sem hodil okoli in sem vas iskal, a nikjer vas nisem mogel dobiti. Verjemite mi, da sem že čisto obupal...«

Albina se je zdrznila. Spoznala je v njem Stanka, čeprav je bil ves drugačen kakor prejšnji dan.

»Vse bi si bila prej mislila, kakor da ste to vi, gospod Petelen. Skoro vas nisem spoznala!«

»Seveda — obleka tako izpremeni človeka,« je rekel samozavestno in zadovoljno švignil s svojim pogledom po novi obleki in lakastih čevljih. »Jaz sem vas pa takoj spoznal. Bil sem pri zobozdravniku. Čakal sem v prvem nadstropju in gledal skozi okno na ulico. Bil sem sam nase jezen. Kar zagledam vas. Vaš slamnik mi je sicer zakrival skoro polovico vašega lepega obraza, toda iz tega, kar sem videl, in pa iz vaše postave, iz hoje in kretenj sem sklepal, da ste vi, Albina, in nobena druga. Pustil sem zdravnika, pograbil klobuk in planil kakor neumen iz čakalnice ven na stopnice, potem na ulico — in sedaj: evo me tukaj!«

Albina mu je na kratko povedala, po kaj jo je poslala mati v mesto, in Stanko jo je prosil, če jo lahko spremi. Seveda mu je to vljudno dovolila. Pred trgovino jo je Stanko počakal in ko je izvršila naročilo, sta odšla skupaj proti njenemu stanovanju. Sto in sto vprašanj se mu je izlilo iz duše na tej kratki poti. Albina je samo poslušala, ne da bi mnogo odgovarjala. Toda njegovo govorjenje ji je bilo tako prijetno, kakor bi jo prijazno božalo.

»Gospodična! Gospodična Albina, ali res že morate domov, ali se vam res že tako mudi?« jo je vpraševal ves žalosten, ko sta se ustavila pred hišo in ko je Albina rekla, da jo mati gotovo že težko čaka.

»Moram, gospod Petelen, moram, drugače bom kregana.«

»Saj ni še tako pozno, pojdiva še malo na izprehod, jaz vam moram še toliko povedati, gospodična Albina.«

»Nekaj časa se je obotavljala, potem pa se ni mogla več ustavljati lepim besedam. Šla je z njim in ni več mislila na to, kako se bo mati kregala in jezila.

Prišla sta v Tivoli. Tam je bilo že veliko manj ljudi kakor v mestu, a njemu se je hotelo še večje samote. Sam, čisto sam je hotel biti z njo, da bi ji lahko odkril vse, kar je čutil zanjo v srcu.

Ko sta se približala tivolskemu gozdu, se je hotela Albina vrniti.

»Pojdiva nazaj, prosim vas, jaz moram domov!« Toda Stanko jo je prijel za roko in jo je tako rekoč vlekel naprej. In čudno! Albina, ona Albina, ki je bila vedno tako odločna, tisti večer ni imela nobene volje. Ni se mu mogla ustavljati. Šla je z njim, in prav ta pot je bila usodna zanje in za vse njeno življenje.

Tivoli se je skoro popolnoma izpraznil in v mestu so zagorele luči, ko sta zavila iz drevoreda na samotno, z drobnim peskom posuto stezico pokojnega gozda. Nikjer ni bilo žive duše, povsod je vladala gluha tišina, samo pesek je zdaj pa zdaj zaškripal pod njunima nogama. Stanko je ves srečen položil desnico okoli njenega pasu in tako privita drug k drugemu sta počasi korakala po vabljivi stezici naprej v lepo noč. Šepetaje sta se pogovarjala, kakor bi se bala govoriti na glas, da ju kdo ne bi slišal in da ju ne bi motil v njuni tihi sreči. Zatopljena v svoje pogovore nista niti opazila, da je postalo že zelo pozno, da sta se že precej oddaljila od mesta in da sta se že približala samotnemu hotelu Bellevue.

Tam na zadnjem ovinku se je Stanko sredi majhnega lesenega mostička nenadoma ustavil. Stopil je pred Albino, jo prijel za obe roki in jih začel strastno poljublja. Albina mu ni mogla braniti. Nato je položil obe roke na njene rame ter ji je dolgo zrl brez vsake besede naravnost v oči, iz katerih je v večerni poltemi žarel tako čuden sijaj. Albina se ni premaknila. Kakor bi bila prikovana na mestu, mu je boječe — proseče gledala v blede obraz.

Tedaj se je Stanko nenadoma zgani. Zakrilil je z rokama, jih bliskoma sklenil okoli njene glave in ji pritisnil prvi poljub na drhteče ustnice.

Tega Albina ni pričakovala. Preplašena se je odmaknila, kakor bi napravila Bog ve kakšen greh. Stanko je takoj uvidel, da je ravnal prehitro, zato jo je začel tolažiti:

»Oprosti, Albina, ljuba Albina, ne zameri mi! Tako te ljubim, kakor nisem ljubil še nobene ženske na svetu. Zato mi oprosti! Oprosti mi tudi, da te tikam. Kogar imam rad, tega ne morem vikati. Oh, ko bi vedela, kako te imam rad in kako mi je hudo, se gotovo ne bi jezila name, Albina.«

Prijel jo je zopet za obe roki in jo je tako milo proseče gledal, da se ji je moral zasmiliti.

»Saj vam ne zamerim, Stanko, toda tako čudno me je spreletelo, ker me do sedaj še nikoli ni poljubil noben moški.« Naslonila je svojo glavo na njegove prsi in srce ji je od razburjenosti bilo na glas. Stanko jo je začel božati po licih in ko je zopet dvignila trudne oči k njemu, jo je poljubljal drugič...

To pot se mu ni več umaknila. V svoji duši je začutila nekaj nepopisno lepega, opojno-sladkega. Oklenila se ga je okoli vratu in mu vrnila poljub.

Stanko je bil sedaj ves srečen. Nekaj časa sploh ni mogel govoriti. Privil je Albino k sebi in jo je neprestano poljubljal.

»Srečen sem, Albina, in hvalim Boga, ki mi je dal oči, da sem te videl...«, je rekel naposled in jo pritisnil še tesneje k sebi, kakor bi se bal, da mu je ne bi kdo vzel sedaj, ko jo je komaj našel.

»Blagoslavljam uro, v kateri sem te spoznal, in tudi profesorja, ki me je vzel s seboj. Velikonočni ponedeljek bo najin najsvetejši praznik. Vsako leto bova ta dan pohitela na Sv. Jošt — v spomin na najino prvo srečanje, Albina!«

Albina je z naslado poslušala izlive njegove duše. Njen odpor je bil zlomljen, njena usoda odločena. Sredi tihe blaženosti pa se je spomnila, da je že pozno in da bo treba iti domov.

»Pojdiva, Stanko, sedaj pa res morava iti!« Ubogal jo je. Mirno je stopal poleg nje in od sedaj naprej ga je vodila Albina skozi življenje.

Pripovedoval ji je o svojem življenju, o svoji preteklosti. Izpovedal se ji je, kakor se izpove skesani grešnik svojemu izpovedniku.

»Bil sem lahkomišeln in neumen — a nikdar v resnici srečen. Ljubil sem vse vprek, ali zdaj vem, da to ni bila prava ljubezen. Obljubljam ti, da bom vse to za vedno izbrisal iz svojega srca in da bo od danes naprej vsaka moja beseda, vsako moje dejanje posvečeno samo tebi in najini ljubezni. Ali mi verjameš, Albina?«

»Verjamem!«

»Poglej mi v oči in mi povej, ali misliš, da bi ti mogel lagati!«

»Mislim, da ne,« je odgovorila tiho in boječe.

»Hvala ti, Albina, in stotera hvala nebesom, ki so mi poslala bitje, o katerem sem do sedaj samo sanjal!«

Ura je bila že devet, ko je prišla Albina domov. Zelo jo je skrbelo, ko je šla po stopnicah gori. K sreči očeta, ki je bil zelo strog, še ni bilo doma. Mati pa je bila bolj mehka in dobra, zato se je ni tako bala.

»Ja slišiš, kje si pa hodila toliko časa! Kaj pa vendar misliš, da mi prihajaš tako pozno domov!« jo je vprašala mati, ko je vstopila.

»Ne jezi se, mama, in odpusti mi. Nisem mogla priti prej nisem mogla. Stanko, mama, Stanko...«

»Kaj Stanko, kakšen Stanko?« Sedaj ji je Albina na kratko vse povedala in čisto po pravici.

»Oh mama, poljubila sem ga in zdi se mi, da sem naredila greh,« je rekla na zadnje in se spustila v jok. V tistem trenutku je mislila, da je zelo nesrečna.

Mati pa je bila pametna ženska, ki je tudi sama morala v svoji mladosti marsikaj pretrpeti. Potolažila jo je in rekla, da vse to še ni nič slabega, toda pazi naj, da ne pride kaj hujšega.

»Ali ga imaš rada?« jo je vprašala naposled.

»Ne vem, ali zdi se mi, da je tako dober. Mamica, ti ne veš, kako je dober!«

»Prav, samo pametna bodi in pazi se! Pred vsem pa glej, da ne zve oče, saj veš, kakšen je.«
(Dalje pride.)

Loterijska srečka

(Camille Méchant. Prevedel Mirko Kragelj.)

Majhen, čokat, grd in ves zgubančen, kakor izsušeno borsdorfsko jabolko je bil oče Landry tip starega francoskega kmeta, ki najde, kot pravi pregovor, sredstva in pota, da jo primaže celo hudičevi stari materi okoli ušes.

Po smrti svoje žene je obesil kmetijo na klin in živel odslej kot rentje sam v mali bajti na skrajnem koncu vasi.

Če rečem »sam«, ni vzeti tega ravno dobesedno, imel je namreč pri sebi še staro deklo Brigito, no, pa ta je itak le malo veljala pri hiši. Malo več kakor pes, dokaj manj kakor osel, ki je veljal 40 tolarjev. Od svojega 12. leta v službi Landryja, ki jo je bil najel, da mu pase krave, se od tedaj Brigita ni izpremenila. Polagoma se je tako privadila na običaje v hiši, da so se ji zdele tudi najbolj vrtoglave muhe očeta Landryja kot nekaj povsem vsakdanjega na svetu.

V ostalem je bila nekoliko omejena, zvesta pa in ubogljiva, kakor pes in vsa prežeta odkritosrčnega spoštovanja do svojega gospodarja, ki mu vest ni ničesar očitala, da je to ubogljivo in delovno živinče vprav nesramno izkoriščal.

Ne bom posebej omenjal, da si Brigita v službi tega lakomnika ni prihranila nobenih zakladov. Dobra ženska je smatrala, da je za svoj trud že dovolj nagrajena, ako jo je stari včasih dobrodušno ozmerjal:

»Ti si pa vendarle res prav izredna gos, Brigita, hči moja, razumeš?« Na to so se ji, dobri stvarici, raztegnile ustnice v širok smehlaj: »Hi, hi, hi ... gospod ... se vedno česa domislijo, da koga v smeh spravijo!«

Nekega dne, ko je oče Landry, lastnoročno, sam, da prihrani stroške za zidarja, popravljajl zid ob svojem zemljišču, ki je mejilo na vaški bazar, je vsled nerodne kretnje padel v vodo — ravno na najglobljem mestu.

Nekaj hipov je še kobacal v vodi in klical na pomoč, toda nihče ga ni slišal. Slednjič — bil je že na koncu svojih moči in ravno na tem, da nepreklicno zadnjič izgine pod vodno gladino — ga zagleda Brigita.

Ne da bi se le za hip obotavljala in brez ozira na nevarnost, da sama utone, se požene vrlo dekle v bazar in posreči se ji, spraviti na suho gospodarja in sebe.

Stari je bil nezavesten. Brigita ga zadene na rame, ga nese v posteljo, stresa ga in drgne ter končno obudi zopet v življenje. Ko odpre gospodar oči, zaplaka dekla od veselja. »Oh, gospod... kako sem srečna, da niso utionili!«

Tudi stari je bil srečen. Bilo mu je sicer nekoliko žal, da je zgubil svojo zidarsko žlico, ki je ž njim vred padla v vodo, bil pa je kljub temu toliko obziren, da ni o tem zinil besede. V prvem izbruhu svoje hvaležnosti, reče dekli ves ginjen:

»Ali si me ti izvlekla iz vode? Tega ti nikoli ne pozabim. Daroval ti bom za to nekaj!«

»O, gospod... tega vendar ni treba! Čemu neki?«

»Da, da, darilo prejmeš od mene, prav gotovo!«

In res pokliče še istega večera, potem ko je vse dobro premislil, k sebi v svojo sobo Brigito, potegne iz žepa svojo veliko mošnjo in privleče iz nje z obrazom človeka, ki mu pravkar izdirajo zob — novец za 20 sous (20 vinarjev).

»Tu, Brigita, tu imaš obljubljeno darilo. Povrhu dobiš tudi še mezdo,« je urno pristavil. »Ne zapravljaj denarja!«

V razmerju z junaškim činom, ki ga je izvršila Brigita, bi pač nihče ne bil smatral tega daru posebno knežjim. To je moral gotovo začutiti tudi oče Landry, kajti podvizal se je pristaviti v namenu, da zviša vrednost svojega daru: »Dvajset sous — to je ravno toliko, kolikor stane loterijska srečka. Kupi si eno, pa zadaneš lahko 100.000 frankov!«

Zgodilo se je prvič v dolgem življenju očeta Landryja, da se je dal zapeljati k toliki radodarnosti. Neprestano in še dolgo potem ga je vznemirjal lastni očitek. Na moč se je zanimal za usodo svoje dvajsetice in neprestano izpraševal deklo, če si je že nabavila loterijsko srečko.

»Še ne gospod,« je odvrnila vsakokrat.

Da napravi konec temu večnemu spraševanju, ki se je s točnostjo voznega reda vedno ponavljalo, sklene nekega dne Brigita ustreči nadlegovanju starega.

»Da, gospod, kupila sem si jo!«

»Ali res?... Katero številko?«

»Številko... da, številko 34...«

»To je prav! To me veseli!« odvrne stari in si to številko trdno vtisne v spomin. »Pa je vendar ne boš izgubila?«

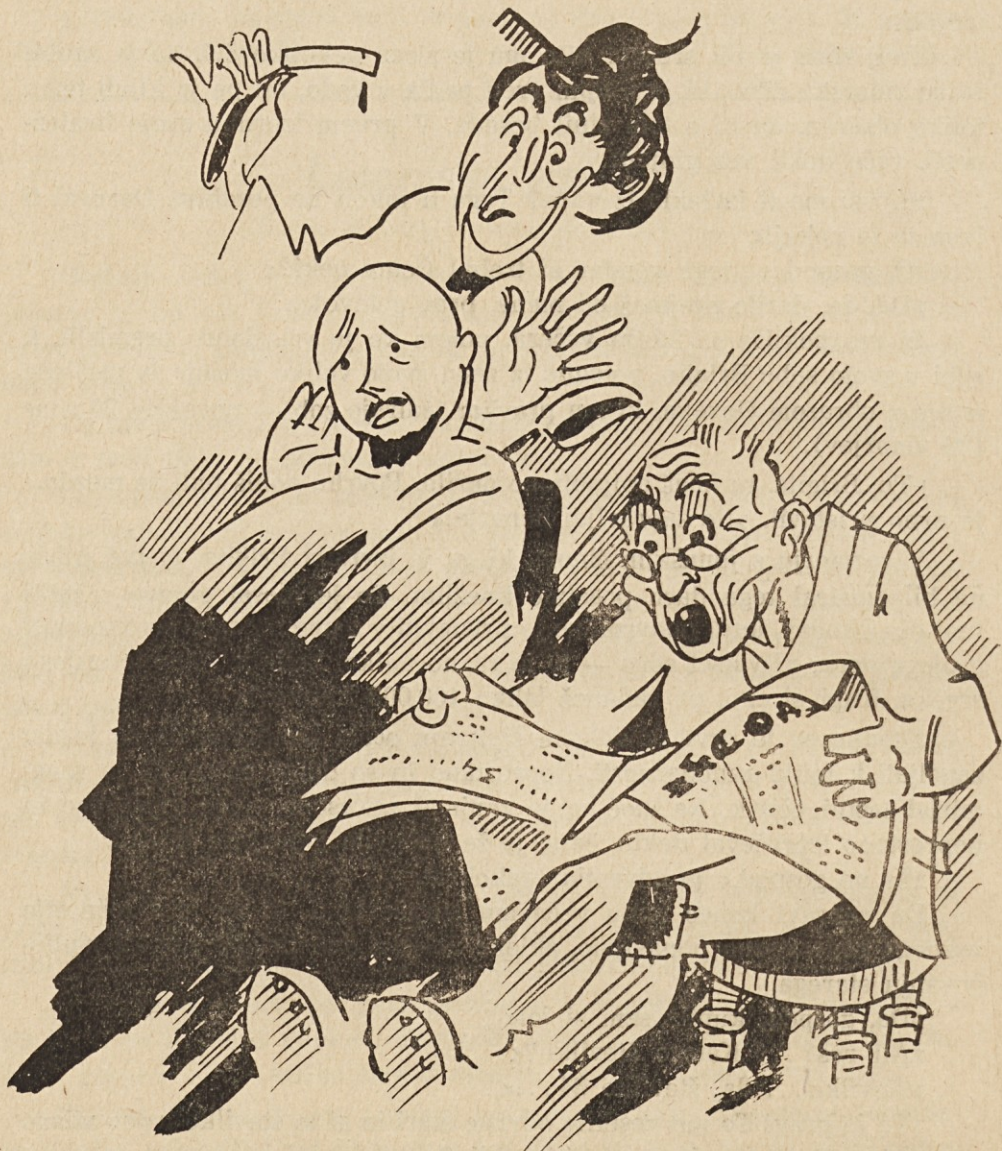
»O, gospod, ste lahko brez skrbi!«

»Namreč, če misliš, da bi jo mogla izgubiti, potem jo daj meni, da ti jo shranim v svoji skrinji.«

»O, naj bodo gospod popolnoma mirni, jaz je ne bom izgubila!«

Življenjske prilike očeta Landryja in njegove dekle, prekinjene nekaj časa po bajarskem dogodku, so prešle polagoma zopet v svoj stari tir: malo jela, malo spanja, mnogo dela.

Landry se je bil radi svoje razsipnosti že skoraj potolažil, ko je nekega jutra pri vaškem brivcu, h kateremu je od časa do časa zahajal, da je mogel zastonj čitati časopise, doživel strašno presenečenje.

Časopis je objavljaj izid loterijskega žrebanja. Na čelu žrebne liste so bile z debelimi črkami natisnjene sledeče besede, ki so kot ognjeni zublji zaplesale pred omamljenimi očmi starega:

»Glavni dobitok v iznosu 100.000 frankov je zadela številka 34...« Očetu Landryju se je izvil grozen vzklík, tako, da je brivec, ki je ravno strigel šolskega upravitelja, od strahu odrezal svojemu klijentu kos spodnjega uhlja.

»Kaj imate vendar, oče Landry?«

»Nič, čisto nič,« odvrne hladnokrvno stari, ki se je medtem že zopet zbral. In ko si popravi očala, čita počasi še enkrat, zlog za zlogom, črko za črko. Topot je bil siguren, da čita prav. Številka 34... Brigitina kupljena srečka... Odložil je časopis in jo brez besede odkuril ves iz sebe z dolgimi koraki proti domu.

Brigita je bila že pripravila sadežni zajutrek za svojega gospodarja: orehe in sir. Stari je sedel k mizi, toda jesti se mu ni dalo. Od razburjenosti ga je kar tiščalo v grlu.

»Moj Bog, kaj se je zgodilo gospodu?« je popraševala Brigita vsa v skrbeh.

»Prav nič!«

»Ali so gospod oboleli?«

»Pravim ti vendar, da mi ni nič,« je vzrojil.

Nekaj dni je Landry neprestano po strani prežal na Brigito. Ali že ve, da je zadela 100.000 frankov? Ne, ničesar še ne ve! Ne da bi slutila, kako ostro jo stari opazuje, je vršila dekla svoje vsakdanje posle s prirojeno mirnodušnostjo in veseljem.

Oče Landry je prestajal peklenške muke.

Nekega dne se je s strahom opogumil, zastaviti ji vprašanje:

»Ali ni nič novega, Brigita, hči moja?«

»Prav nič, razen da je koklja izvalila eno samo pišče.«

Torej Brigita ni vedela ničesar! Ali naj ji razodene srečno novico? Ne, to je presegalo njegove moči, prav zares! Neznosna mu je bila misel, da bo kdo drugi pospravil ta bajni, nepričakovani dobitek, teh 100.000 frankov, pridobljenih z njegovo dvajsetico, z njegovim denarjem, z njegovim lepim denarjem!

Čas je hitel. In poleg tega je še stalo v razglasu o izidu žrebanja — en izvod si je kupil — da zapadejo oni dobitki, ki se tekom 3 mesecev ne bi dvignili, v korist loterijske uprave.

Oče Landry ni nič več jedel, nič več pil in nič več spal. Hujšal je očividno. Stokrat je bil že poskusil, dotakniti se v razgovoru z Brigito loterijske srečke, a stokrat je zopet umolknil. Le ena sama nepremišljena beseda — in Brigita bi bila vedela vse.

Nekega jutra po eni izmed onih prečutih noči — kot vedno v zadnjem času — je oče Landry vstal s potuhnjenim smehljajem na tankih, krvavordečih ustnicah. Da, zdaj je iztuhtal pravo!...

Predvsem je ukazal Brigiti, naj zakolje najbolj mastnega petelina in dene v ponev dobršen kos slanine. Potem je stopil sam v klet in prinesel steklenico dobrega, starega vina. Končno je dal dekli denar, da prinese kave, sladkorja in žganja. Brigita se je natihoma vpraševala, da li niso gospod znoreli. Toda kako je izbuljila oči in zazijala, ko ji je stari ukazal, naj prinese na mizo dva pribora in naj sede njemu nasproti.

»Oh, gospod ... nikdar bi si ne drznila ...«

»Sedi, če ti rečem ... prismoda!«

Brigita je nekoč čula, da se norcem ne sme oporekati. Ubogala je zato brez ugovora in sedla, vsa v zadregi, na skrajni rob stola.

»Jej vendar, pij vendar, Brigita, moja hči,« jo je silil Landry, rinil ogromne kose mesa na njen krožnik in ji vedno znova polnil kozarec. Toda Brigito je čakalo še večje presenečenje. Ko je prišla na mizo kava, ji je dejal stari brez daljšega uvoda:

»Stvar je namreč taka, Brigita, moja hči ... Poslušaj dobro! ... Oženiti se hočem!«

»Zakaj pa ne, gospod?« je pritrdila, »saj gospod so še vendar dosti trdni!«

»No, če misliš tako, potem se pa kar lahko — vzameva ...!«

Po petelinovi pečenki, vinu in kavi bi bila Brigita pripravljena na vse mogoče vrtoglavosti — toda na tako nikoli!

»Gospod ... gospod ... oni se pač samo šalijo ...«

»Prav nič!« odvrne stari kmet. »Glej vendar, saj je stvar preprosta! Jaz postajam star, nimam otrok, ne rodbine. A umreti ne bi hotel osamljen kakor pes ... in potem se mora nekoč pač tudi še kaj slišati o meni, za vruga! Nisem pozabil, da mi je Brigita, moja dobra Brigita rešila življenje ... No in tako ...« Skratka, Landry je znal napeljati na svoj mlin tako tehtne razloge, da je končno prepričal po tem srečnem dogodku čisto omamljeno deklo o resnosti svoje namere. Oklici so bili naročeni in vršila se je svatba. Po obredu sta novoporočenca sprejemala v cerkvi čestitke cele vasi. Novopečeni soprog se je podvihal odvesti svojo ženo in komaj prestopivši prag domače hiše, vpraša Landry, zadovoljno si mencajoč roke, svojo ženko:

»Brigita, hči moja ... Kam si jo spravila ... Svojo številko ...?«

»Katero številko?«

»Svojo loterijsko številko vendar!«

»Kakšno loterijsko številko ...?«

»No, mar boš vedela ... ona dvajsetica, ki sem ti jo podaril ... takrat?« vzroji Landry nejevoljen.

Mlada žena je prasnila v neprisiljen smeh.

»Oh, onih 20 sous!« pripoveduje naivno. »Gospod morajo namreč vedeti ... ne zadene se ravno često v takih loterijah ... in zadnje zime je bil poleg tega še tako hud mraz ...

»No — in ...?« Prebledi Landry.

»No in jako enostavno,« je dokončala. »Jaz si nisem kupila nobene srečke. Za 20 sous sem si omislila par dobrih, volnenih nogavic. Čakajte, takoj vam jih pokažem ...!«

Če hočeš, da te hvalijo, umri, da te grajajo, oženi se. (Irski pregovor.)

Za smeh

»Vaš sinko je pa res naravnost žejen znanja! Po komu pa ima to?«
»Znanje po meni, a žejo po očetu!«

»Res ne vem, ali bi šel na svatbo ali ne.«

»Ako si vabljen?«

»Kaj vabljen. Ženin!«

»Ali si imel kedaj kako prometno nezgodo?«

»Seveda, na toboganu na velesejmu sem spoznal svojo ženo.«

»Ali bi poročili idijota z velikim premoženjem?«

»Koliko imate?«

»Moja žena je jako pozorna in uslužna. Vsak večer mi sezuje čevlje.«

»Ko prideš domov?«

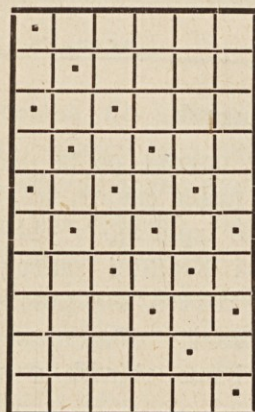
»Kadar hočem iti od doma.«

»Roza, ali vam nisem rekel, da zahtevam absolutno čistost v sobah.
Glejte na stolu pajčevino!«

»Gospod profesor, pa to je vendar kombineža gospe milostljive!«

Črkovnica.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10

Črke: 10 a, b, c, 3 č, 2 d, 2 e, 6 i, 3 j, k,
3 l, 5 n, 2 o, p, 7 r, 3 s, 3 t, 3 u,
4 v je vstaviti v figuro tako, da
bodo imele besede sledeči pomen:

1. telo, 2. nož, 3. del sv. dežele, 4. orožje,
5. evr. prestolica, 6. štedljiva, 7. ekvator,
8. jugosl. državnik, 9. sadjerejec, 10. besednjak.

S pikami označene diagonale dajo imena
treh slov. pisateljev.

P		I	O		M		U
	E			G		R	
		A			A		O
G	A		R	N		R	

Del vrat
Tekoča voda
Moško ime
Prostor v dvorani
Moško ime
Vremenski pojav
Obrtnik
Zločin

Izpolni navpične vrste z manjkajočimi črkami, da dobiš besede gornjega pomena. Po pravilni razporeditvi vrst ti dajo črke, čitane od levega spodnjega kota na desno navzgor in zopet do desnega navzdol, znano ime.

Hišnemu gospodarju so segnile podolžne grede, na katerih je bil pritrjen plot iz desk. Odtrgal je deske, ki so bile še dobre, ter jih pribil na nove grede, ne glede na poziv „Svete Vojske“, tako da se poziv ni dal več prebrati. Kako so stale deske prvotno in kako se glasi poziv „Svete Vojske“?

Nagrade za pravilno rešitev ugank.

Za pravilno rešitev ugank razpisujemo 10 nagrad po 30 Din. Nagradnega tekmovanja se udeležijo lahko otroci naših članov, ki še niso preskrbljeni in skrbijo za nje starši. Nagrade se izplačajo v obliki hranilnih vlog pri ljubljanski oziroma mariborski Kreditni zadrugi. Rok tekmovanja je do 15. marca in naj se pošiljajo rešitve pod posebno kuverto upravnemu odboru. Na kuverti naj se označi: »Nagradno tekmovanje«. Pravilno rešitev in imena nagrajenih bomo objavili v aprilski številki.

REŠITEV UGANK.

Koledar 1931.

Pravilna rešitev:

Črkovnica: »Nabavljalna in kreditna zadruga.«

Vizitka: »Kreditna zadruga uslužb. drž. žel. Ljubljana.«

Zložnica: »Jablane, hruške in druge cepe, cepi v mladosti za stare zobe.«

Rebus: »Svoji k svojim!«

Kriptogram: »Narod sam si blaginjo vstvarja s pridnostjo in varčnostjo.«

Pravilnih rešitev smo prejeli 95. Žreb je določil nagrade sledečim: Din 300— Pollak Franci, Din 200— Pihlar Rudi in Štrukelj Andrej, Din 100— Jenčič Jelka, Kleinstein Anica, Fertin Dragica, Skrt Anton in Zupan Vera, Din 50— Ajd Jožef, Peternej Vera, Oman Mario, Kocjan Adela, Komac Zvonimir, Jelenec Milena, Bradaška Peter, Pustoslemšek Tjaša, Perc Viktor, Ambrož Pavel, Leskovšek Drago, Kink Stanko, Paučnik Bojan, Globokar Vladimir, Jenčič Antek, Čuk Dušan, Šoberl Bredica, Babnik Ivan, Bevc Fedor, Zgaga Milan, Veber Zora, Robič Milan, Duh Ivan, Kalenberger Maks, Štolcar Pavlina, Lengar Zvonko, Flis Dušan, Smolej Karol, Polič Radko, Šporn Ivan, Langerhole Ljudmila, Macarol Vlado, Hacin Franci, Lojk Miloš, Gradišnik Zorka in Eržen Mirko.

»Zadrugar« števil. 1.

Pravilna rešitev se glasi:

Kriptogram: Napiši črko L in šteje dalje vsako peto črko, ki jo napiše. Analogno postopaj z drugo vrsto, samo da zapišeš O. Nato čitaj po eno črko iz prve in po eno iz druge vrste.

LVKSRS MOI POAT

OSATAT NGM RPS.

Lovska strast mnogim propast.

Številnica: I. in II., Jakob Sket: Miklova Zala.

Šifriran konjiček: Zapiši abecedo v pet vrst po pet črk in jih zaznamuj navpično s številkami. Prve številke v konjičku so tako dobljene črke, druge pa zaznamujejo vrstni red čitanja. Rešitev se glasi: Prav lep pozdrav ugankarjem. — Pravilno je rešila Podboj Tatjana, učenka III. realne gimnazije v Ljubljani, in ji pripade vseh 10 nagrad.

Hranilne knjižice naj se dvigne med 25. in 28. II. t. l. v kreditni zadrugi Ljubljana, odnosno Maribor, zunanjim pa se bodo poslale po pošti na dom.

Ugankarji na plan!

IZ UREDNIŠTVA.

Naročnina. Ko je izšel »Zadrugar« v novi obliki, so gotovi ljudje iz neznanih razlogov raznesli vest, da bo treba za list plačevati naročnino. Te vesti so popolnoma neutemeljene, ker prejema članstvo list brezplačno in ga ni treba naročati, dočim pa morajo oni, ki list naroče, ker niso člani, plačati običajno naročnino.

»Podporno društvo železniških uslužbencev in upokojencev v Ljubljani« ima svoj letošnji redni občni zbor dne 22. februarja ob 8. uri zjutraj v steklenem salonu restavracije na glavnem kolodvoru. K obilni udeležbi vabi odbor.

POVRAČILO ZA LETO 1930.

Z dnem 25. februarja 1931. se začne izplačevati, oziroma se bo obračunalo povračilo (dividenda) v izmeri 6% od vplačanega zneska.

Povračila se porabijo:

- 1.) za kritje deleža,
- 2.) za kritje dolga, in sicer v prvi vrsti za živila in obroke.

Onim, ki njih dolg ne presega višine povračila, se izplača v gotovini, oziroma vknjiži v dobro.

Način izplačevanja:

Članom, ki kupujejo za gotovino in pridejo v Ljubljano, oziroma v Maribor, se izplača povračilo v gotovini.

Članom, ki ne pridejo v Ljubljano in naročajo svoje potrebščine pismeno — na kredit — se jim izplača na ta način, da se jim zmanjša odtegljaj 1. III. 1931. za ono vsoto, ki jim pripada kot povračilo. N. pr.: Član X je nabavil živil za Din 600.—, povračilo znaša Din 550.—. Tedaj se mu odtegne 1. III. 1931. samo Din 50.—. Ali: Član je dolžan Din 500.—, povračilo znaša Din 600.—. V tem slučaju se od njegovih prejemkov dne 1. III. ne odtegne ničesar ter se mu ostanek Din 100.— vknjiži v dobro in to vpoštevava pri odtegljaju za 1. IV. 1931.

Drug primer:

Član dolguje na deležu Din 120.—, na živilih Din 700.— in na obrokih Din 400.—, skupaj Din 1220.—.

Povračilo znaša Din 500.—. V tem primeru se uporabi Din 120.— za delež, ostalih Din 380.— za živila. — 1. III. se mu odtegne Din 320.— in redni mesečni obrok.

Za zaostale dolgove.

Ako je zaostal član s plačevanjem živil, deleža in obrokov se povračilo porabi

- 1.) za delež, 2.) za živila, 3.) za obroke.

Kraj izplačevanja.

Člani, ki se poslužujejo prodajaln v Ljubljani, dobijo izplačana povračila v prodajalni v Šiški, in sicer se bo izplačevalo v čakalnici.

Mariborskim članom se bo izplačevalo v Mariboru.

Člani se morajo legitimirati z nakupno knjižico, odnosno člansko izkaznico.

O višini povračil bodo člani obveščeni s posebnimi obvestili, ki jih bodo dobili pri izplačilnih edinicah najkasneje ob priliki izplačila mesečnih prejemkov.

Upravni odbor.

»Zadrugar« izhaja mesečno 20. in stane celoletno 24 Din, posamezna številka pa 2 Din. Naroča in reklamira se pri upravnem odboru N. Z. U. D. Ž., Ljubljana VII, Mahničeva cesta šte. 7, kamor se pošilja tudi dopise. — Odgovorni urednik: Ponikvar Ciril, Ljubljana, Masarykova cesta 7. — Tisk tiskarne Makso Hrovatin v Ljubljani.

Novo blago v manufakturi

Crepp Mongol po Din 80.— v vseh modnih barvah.

Crepp Georgette po Din 120.— v vseh modnih barvah.

Crepp Satin po Din 98.— do Din 120.— v vseh modnih barvah.

Umetna svila po Din 25.— v vseh modnih barvah.

Volneni ogrtači po Din 170.— v raznih barvah.

Taške za sprevodnike po Din 250.— in Din 310.—.

Usnjati suknjiči po Din 940.—, prvovrstna kvaliteta.

Ravnokar so prispeli najnovejši vzorci in barve umetne svile po Din 24., primerne za pomladanske in letne bluže in obleke.

NB.: Prosimo zunanje člane, da navedejo pri pisмениh naročilih poleg količine tudi vsaj približno ceno naročenega blaga.

Spremembe cen v špeceriji

Koruza, debela	kg	Din	1·30	Krač	kg	Din	14·—
Otrobi pšenični	„	„	1·30	Sir Ia	„	„	30·—
Moka krmilna	„	„	1·50	Sir, parmezan	„	„	60·—
Fižol, cipro	„	„	3·50	Orehova jederca	„	„	28·—
Fižol Ia	„	„	3·—	Rozine Ia	„	„	24·—
Grah, zelen	„	„	12·—	Rozine IIa	„	„	18·—
Kandis	„	„	18·—	Čebula	„	„	2·40
Mast	„	„	17·—	Mak, plavi	„	„	12·—
Mast, doze à 5 kg	doza	„	90·—	Kumarce, kisle, ½ l stekl.	„	„	11·—
Čajno maslo IIa	kg	„	40·—	Kumarce, kisle, 1 l	„	„	16·—
Kuhano maslo	„	„	38·—	Milo »Schicht«, nav.	kg	„	14·—
Slanina, soljena	„	„	18·—	Milo »Zlatorog«, nav.	„	„	13·—
Slanina, tirolska	„	„	26·—	Milo »Zlatorog«, terp.	„	„	15·—
Slanina, prek., deb.	„	„	20·—	Milo »Gazela«, nav.	„	„	13·—
Slanina, krušna	„	„	16·—	Milo »Gazela«, terp.	„	„	15·—
Slanina, papricirana	„	„	18·—	Milo »Merima«	„	„	14·—
Klobase, kranjske	kom.	„	4·70	Jajca	(po dnevni ceni)		
Reberca, prekuhana	kg	„	24·—	Novo blago:			
Meso, prekuhamo	„	„	24·—	Salami, graničarska	kg	„	44·—
Šunke, praške	„	„	28·—	Salami, turistovska	„	„	72·—
Šunke, zvite	„	„	24·—	Šunke, konzervirane	„	„	28·—

